



REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Split

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI

GOSPODARENJE MINERALNIM SIROVINAMA
NA PODRUČJU ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE

Split, studeni 2016.

SADRŽAJ

| | stranica |
|--|----------|
| PREDMET I CILJEVI REVIZIJE | 2 |
| METODE I POSTUPCI REVIZIJE | 2 |
| KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI | 3 |
| GOSPODARENJE MINERALNIM SIROVINAMA | 5 |
| Planski dokumenti gospodarenja mineralnim sirovinama | 9 |
| Registri i evidencije | 11 |
| Dodjela koncesija, obračun i naplata naknada za mineralne sirovine te nadzor nad izvršavanjem ugovora o koncesiji | 13 |
| Sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi | 19 |
| OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA MINERALNIM SIROVINAMA | 22 |
| OČITOVANJE UREDA DRŽAVNE UPRAVE | 24 |



REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Split

KLASA: 041-01/16-10-36
URBROJ: 613-19-16-21

Split, 7. studenoga 2016.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA
MINERALNIM SIROVINAMA NA PODRUČJU ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je revizija učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Šibensko-kninske županije (dalje u tekstu: Županija).

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 29. ožujka do 7. studenoga 2016.

PREDMET I CILJEVI REVIZIJE

Predmet revizije je gospodarenje mineralnim sirovinama na području Županije, koje je u nadležnosti Ureda državne uprave u Šibensko-kninskoj županiji (dalje u tekstu: Ured državne uprave). Prema odredbama Zakona o rudarstvu (Narodne novine 56/13 i 14/14), Ured državne uprave je tijelo nadležno za rudarstvo za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala na području Županije.

Revizijom je obuhvaćena provedba aktivnosti Ureda državne uprave vezanih uz gospodarenje mineralnim sirovinama (istraživanje i eksploataciju), naplatu prihoda od naknada za koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina, vođenje evidencija o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina te sanacija prostora nakon završetka izvođenja rudarskih radova na području Županije od 2013. do 2015.

U svrhu ocjene učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama, utvrđeni su sljedeći ciljevi:

- ocijeniti postupanje Ureda državne uprave u skladu s donesenim propisima, planovima i unutarnjim procedurama vezanim uz koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina
- ocijeniti prikupljanje podataka o eksploataciji mineralnih sirovina
- ocijeniti dodjelu koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina u skladu s propisima
- ocijeniti pravilnost obračuna naknade za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina
- ocijeniti provedbu nadzora nad naplatom prihoda i potraživanjima za prihode od naknade za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina te nadzora nad izvršavanjem ugovora o dodjeli koncesija
- ocijeniti provedbu sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi.

METODE I POSTUPCI REVIZIJE

U skladu s prihvaćenim međunarodnim revizijskim standardima vrhovnih revizijskih institucija, revizija je planirana i obavljena na način koji osigurava potrebne dokaze i pruža razumnu osnovu za revizijske nalaze i zaključke te ostvarenje revizijskih ciljeva.

U fazi planiranja i obavljanja pripremnih radnji za obavljanje revizije, analizirana je zakonska regulativa, podaci iz Rudarsko-geološke studije i Prostornog plana Županije o lokacijama predviđenim za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, podaci iz Registra koncesija koji vodi Ministarstvo financija o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina na području Županije, podaci iz sudskog i obrtnog registra o koncesionarima i ovlaštenicima istražnih prostora i eksploatacijskih polja te drugi dostupni podaci.

U postupku revizije korištene su sljedeće metode prikupljanja i analize dokaza:

- proučeni su i analizirani zakoni i drugi propisi koji reguliraju gospodarenje mineralnim sirovinama, unutarnji akti te stručni članci
- ispitana je dosljednost primjene zakona i drugih propisa te unutarnjih akata
- analizirani su podaci i provjerena dokumentacija (planovi, rješenja, odluke, ugovori) vezana uz gospodarenje mineralnim sirovinama
- provjereno je prikupljanje podataka i vođenje propisanih registara, zbirki isprava i evidencija
- obavljani su razgovori s odgovornim osobama

- pribavljena obrazloženja o pojedinim aktivnostima vezanim uz gospodarenje mineralnim sirovinama.

KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI

Za ocjenu učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama utvrđeni su kriteriji koji proizlaze iz zakona i drugih propisa te poduzetih aktivnosti Ureda državne uprave vezanih uz gospodarenje mineralnim sirovinama. Revizijom su prikupljeni dokazi kako bi se odgovorilo na sljedeća pitanja:

- Je li izrađena rudarsko-geološka studija za Županiju te doneseni odgovarajući planovi i unutarnje procedure u vezi s gospodarenjem mineralnih sirovina?
- Je li ustrojen registar istražnih prostora i registar eksploatacijskih polja i jesu li cjelovite evidencije o istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima?
- Dodjeljuju li se koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina u skladu s propisima?
- Obračunavaju li se naknade za mineralne sirovine na propisani način te provodi li se učinkovit nadzor nad naplatom prihoda i potraživanja za prihode od naknada za mineralne sirovine?
- Provodi li se kontinuirani nadzor rada koncesionara i izvršavanja obveza rudarskog gospodarskog subjekta?
- Provode li se sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi?

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **učinkovito**, ako su doneseni odgovarajući planovi i procedure u vezi s gospodarenjem mineralnih sirovina, ako su ustrojeni registri i cjelovite evidencije o istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, ako je dodjeljivanje koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina provedeno u skladu s propisima, ako se obračun i naplata naknada za mineralne sirovine obavljaju na propisani način, ako se provodi nadzor u svim fazama obavljanja rudarskih radova te ako je provedena sanacija prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi.

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **učinkovito, pri čemu su potrebna određena poboljšanja**, ako su utvrđene određene slabosti i propusti koje ne utječu bitno na gospodarenje mineralnim sirovinama.

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **djelomično učinkovito**, ako su utvrđeni nedostaci kod donošenja planova, dodjele koncesija, naplate prihoda, vođenja registra i cjelovitosti evidencija o istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, provedbe odgovarajućeg nadzora i sanacije prostora.

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **neučinkovito**, ako su potrebna znatna poboljšanja u postupcima dodjele koncesija, naplate naknade za koncesije, vođenju registra i odgovarajućih evidencija, uspostave odgovarajućeg nadzora u svim fazama istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina te postupcima sanacije prostora.

U nastavku se daju kriteriji za ocjenu učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije, prema područjima revizije.

Kriteriji za ocjenu učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama, prema područjima revizije

| Područja revizije | Kriteriji |
|---|--|
| Normativno uređenje | <ul style="list-style-type: none"> ○ doneseni su godišnji i srednjoročni (trogodišnji) planovi davanja koncesija te dostavljeni Ministarstvu financija |
| Registri i evidencije | <ul style="list-style-type: none"> ○ vode se propisane evidencije u vezi s gospodarenjem mineralnim sirovinama ○ podaci se sustavno i pravodobno prikupljaju i pravilno unose u propisane registre ○ evidencije su cjelovite i međusobno usklađene ○ provodi se nadzor nad dostavom i kvalitetom podataka ○ podaci za potrebe analize i izvješćivanja su točni i vjerodostojni ○ rudarski gospodarski subjekti, kao ovlaštenici istražnih prostora i eksploatacijskih polja dostavljaju nadležnom povjerenstvu podatke i dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina ○ koncesionari vode evidencije o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina te Uredu državne uprave dostavljaju podatke o godišnjoj eksploataciji |
| Dodjela koncesija, obračun i naplata naknada za mineralne sirovine te nadzor nad izvršavanjem ugovora o koncesiji | <ul style="list-style-type: none"> ○ zaposlen je dovoljan broj zaposlenika na poslovima iz područja rudarstva ○ zaposlenici su educirani za obavljanje poslova iz područja rudarstva ○ postupak pri dodjeli koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina detaljno je propisan ○ raspisivanju javnog nadmetanja prethode pripreme radnje propisane odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu ○ postupci javnog nadmetanja radi davanja koncesije provode se na način propisan odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu ○ redovito se prati izvršenje ugovora o koncesiji i aktivnosti koncesionara ○ obračun i naplata naknada za mineralne sirovine provodi se na propisani način ○ dostavljaju se podaci o otkopanoj/pridobivenoj količini te tržišnoj vrijednosti prodane mineralne sirovine ○ provjerava se realnost iskazivanja tržišne vrijednosti i količine otkopane/pridobivene mineralne sirovine ○ prati se plaćanje naknada za mineralne sirovine, poduzimaju se mjere naplate potraživanja te provjerava učinkovitost poduzetih mjera ○ obavljaju se kontrole eksploatiranih količina mineralnih sirovina koje su prijavili koncesionari ○ uspostavljena je učinkovita suradnja nadležnih tijela u svim aktivnostima vezanim uz eksploataciju mineralnih sirovina ○ sastavlja se godišnje izvješće o ugovorima o koncesiji i radu koncesionara te se dostavlja Ministarstvu financija ○ o postupcima nepoštivanja odredbi ugovora o koncesiji obavještava se nadležno državno odvjetništvo ○ provodi se nadzor nad protupravnim eksploatacijama te mjere radi učinkovitog sprječavanja protupravnih eksploatacija ○ obračunava se naknada štete po osnovi otuđenja mineralne sirovine |
| Sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi | <ul style="list-style-type: none"> ○ provodi se sanacija prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi tijekom izvođenja rudarskih radova na istražnom prostoru ili eksploatacijskom polju te nakon završetka ili trajnog obustavljanja izvođenja rudarskih radova ○ u postupku davanja koncesije utvrđuje se iznos troškova sanacije, pribavljaju se jamstva za troškove sanacije te se redovito provjerava valjanost jamstava ○ nadležna tijela provode nadzor nad provedbama sanacije ○ provode se izvanredne sanacije prostora kada ne postoji ili je nepoznata osoba koja je eksploatirala mineralnu sirovinu ○ poduzimaju se mjere radi sanacije prostora putem treće osobe, kada to ne učini rudarski gospodarski subjekt ○ poduzimaju se pravne radnje pred sudom radi prisilne sanacije |

GOSPODARENJE MINERALNIM SIROVINAMA

Mineralne sirovine, odnosno rudno blago kao prirodno bogatstvo dobro je od osobitog značenja za Republiku Hrvatsku, koje, prema Ustavu Republike Hrvatske (Narodne novine 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14), ima njezinu osobitu zaštitu. Gospodarenje mineralnim sirovinama normativno je uređeno s više propisa iz područja rudarstva i dodjele koncesija, od kojih su temeljni Zakon o rudarstvu i Zakon o koncesijama (Narodne novine 143/12).

Zakonom o rudarstvu, koji je stupio na snagu u svibnju 2013., uređeno je gospodarenje mineralnim sirovinama i planiranje rudarske gospodarske djelatnosti, istraživanje i utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina, izrada i provjera rudarskih projekata, eksploatacija mineralnih sirovina, davanje koncesije za eksploataciju, građenje i uporabu rudarskih objekata i postrojenja, izrada rudarskih planova i izvođenje rudarskih mjerenja, sanacija otkopanih prostora, naknada za koncesiju, naknada štete, mjere osiguranja, sigurnosti i zaštite, stručna sprema za obavljanje određenih poslova u rudarstvu, upravni i inspeksijski nadzor, prekršajne odredbe i druga pitanja.

Mineralne sirovine, u smislu Zakona o rudarstvu, su:

1. energetske mineralne sirovine:
 - 1.1. ugljikovodici (nafta, prirodni plin, plinski kondenzat i zemni vosak)
 - 1.2. fosilne gorive tvari: ugljen (treset, lignit, smeđi ugljen, kameni ugljen), asfalt i uljni škrljevci; radioaktivne rude; geotermalne vode iz kojih se može koristiti akumulirana toplina u energetske svrhe, osim geotermalnih voda koje se koriste u ljekovite, balneološke ili rekreativne svrhe i druge namjene, na koje se primjenjuju propisi o vodama
2. mineralne sirovine za industrijsku preradbu: grafit, sumpor, barit, tinjci, gips, kreda, kremen, kremenji pijesak, drago kamenje, bentonita, porculanska, keramička i vatrostalna glina, feldspati, talk, tuf, mineralne sirovine za proizvodnju cementa, karbonatne mineralne sirovine (vapnenci i dolomiti) za industrijsku preradbu, silikatne mineralne sirovine za industrijsku preradbu, sve vrste soli (morska sol) i solnih voda, mineralne vode iz kojih se mogu pridobivati mineralne sirovine, osim mineralnih voda koje se koriste u ljekovite, balneološke i rekreativne svrhe ili kao voda za ljudsku potrošnju i druge namjene, na koje se primjenjuju propisi o vodama, brom, jod, peloidi
3. mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala: tehničko-građevni kamen (amfibolit, andezit, bazalt, dijabaz, granit, dolomit, vapnenac), građevni pijesak i šljunak iz neobnovljivih ležišta, građevni pijesak i šljunak iz morskog dna, ciglarska glina
4. arhitektonsko-građevni kamen
5. mineralne sirovine kovina.

Prema odredbama Zakona o rudarstvu, eksploatacijom mineralnih sirovina smatra se otkopavanje ili pridobivanje mineralnih sirovina iz ležišta i njihovo oplemenjivanje, a dozvoljena je samo unutar utvrđenog eksploatacijskog polja mineralnih sirovina i u granicama provjerenog rudarskog projekta na temelju kojeg je dana koncesija za gospodarsko korištenje općeg ili drugog dobra, koja je potrebna za eksploataciju mineralnih sirovina.

Postupci davanja koncesija, ugovor o koncesiji, prestanak koncesije, pravna zaštita u postupcima davanja koncesije, politika koncesija te druga pitanja u vezi s koncesijama, uređuju se Zakonom o rudarstvu i Zakonom o koncesijama. Koncesija je pravo koje se stječe ugovorom.

Davanje koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina provodi se prema odredbama Zakona o rudarstvu, na temelju jednog javnog nadmetanja u jedinstvenom postupku koji se sastoji od četiri faze i to: postupka radi odabira najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju, postupka radi davanja odobrenja za istraživanje, postupka radi utvrđivanja eksploatacijskog polja te postupka radi davanja koncesije za eksploataciju. Koncesija se daje na zahtjev fizičkoj ili pravnoj osobi, na način određen Zakonom o koncesijama, koja je na javnom nadmetanju odabrana kao najpovoljniji ponuditelj, pod uvjetom da se nakon završetka istražnih radova potvrde rezerve mineralnih sirovina, utvrdi eksploatacijsko polje u skladu s lokacijskom dozvolom te da fizička ili pravna osoba ispunjava druge propisane uvjete. Iznimno, ako na određenom području već postoji utvrđeno eksploatacijsko polje, a ovlaštenik je Republika Hrvatska, raspisuje se javno nadmetanje za davanje koncesije.

Sve postupke koji čine pojedinu fazu jedinstvenog postupka za davanje koncesije provodi jedno tijelo nadležno za rudarstvo, kao davatelj koncesije, u skladu s odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu. Prema odredbi članka 8. Zakona o rudarstvu, za energetske mineralne sirovine, mineralne sirovine za industrijsku preradu, arhitektonsko-građevni kamen i mineralne sirovine kovina nadležno je Ministarstvo gospodarstva, kao ministarstvo nadležno za rudarstvo, dok su za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala nadležni uredi državne uprave u županijama.

Ured državne uprave u županiji donosi odluku o provođenju javnog nadmetanja za odabir najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala radi davanja koncesije za eksploataciju, ako ocijeni da postoji potreba za utvrđivanjem pojedinačnih rezervi mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na nekom prostoru, koji je dokumentima prostornog uređenja planiran za izvođenje rudarskih radova i utvrđivanjem njihove gospodarske iskoristivosti ili povodom prijedloga fizičke ili pravne osobe registrirane za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala.

Raspisivanju javnog nadmetanja prethode pripreme radnje koje se prema odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu osobito odnose na imenovanje stručnog povjerenstva za koncesiju, izradu studije opravdanosti davanja koncesije ili analize davanja koncesije, procjenu vrijednosti koncesije, izradu dokumentacije za nadmetanje, određivanje jamstva za ozbiljnost ponude, određivanje visine novčane naknade za uvid i otkup dokumentacije za nadmetanje, određivanje posebnih uvjeta i ograničenja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju, određivanje granica istražnog prostora, određivanje vrste i količine istražnih radova te određivanje rokova i kriterija za odabir najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju. Davatelj koncesije imenuje do sedam članova stručnog povjerenstva za koncesiju odgovarajuće struke, koji ne moraju biti zaposlenici davatelja koncesije. Stručno povjerenstvo za koncesije o svom radu vodi zapisnik, a zadaci su mu suradnja s davateljem koncesije pri provođenju pripremnih radnji za davanje koncesije, ocjena pristiglih ponuda, utvrđivanje prijedloga odluke o davanju koncesije ili prijedloga odluke o poništenju postupka davanja koncesije i obrazloženje tih prijedloga te obavljanje svih drugih radnji potrebnih za provedbu postupka davanja koncesije.

Postupak javnog nadmetanja radi davanja koncesije započinje danom slanja na objavu obavijesti o namjeri davanja koncesije odnosno o namjeri odabira najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske, a završava s izvršnosti odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja ili odluke o poništenju postupka javnog nadmetanja.

Odluku o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala radi davanja koncesije za eksploataciju donosi ured državne uprave u županiji na prijedlog stručnog povjerenstva. Ured državne uprave u županiji donosi i sve druge odluke u jedinstvenom postupku za davanje koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala. Nakon donošenja odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja slijedi postupak radi davanja odobrenja za istraživanje, koje se provodi radi utvrđivanja rezervi mineralnih sirovina. Rješenje o odobrenju za istraživanje donosi se na temelju izvršne odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja, a istraživanje je dopušteno unutar istražnog prostora određenog rješenjem. Podaci o odobrenim istražnim prostorima za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala unose se u registar istražnih prostora koji vodi ured državne uprave u županiji.

Rješenje kojim se utvrđuje i ovjerava količina i kakvoća rezervi mineralnih sirovina donosi povjerenstvo za utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina na temelju prijedloga rudarskog gospodarskog subjekta, koji uključuje dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina. Navedeno povjerenstvo osniva i njegove članove imenuje rješenjem ministar nadležan za rudarstvo iz redova djelatnika ministarstva nadležnog za rudarstvo, te drugih znanstvenih i stručnih djelatnika.

Nakon završetka istražnih radova i donošenja rješenja o utvrđivanju rezervi mineralnih sirovina pokreće se postupak za utvrđivanje eksploatacijskog polja. Rješenje o utvrđivanju eksploatacijskog polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala donosi ured državne uprave u županiji po službenoj dužnosti ili na zahtjev ovlaštenika istražnog prostora. Eksploatacijska polja utvrđuju se do isteka rezervi mineralnih sirovina i ne mogu se odobriti ovlašteniku na rok duži od 40 godina. Nakon što prestanu prava ovlaštenika, ured državne uprave u županiji može raspisati novo javno nadmetanje za eksploatacijsko polje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu. Podaci o eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala unose se u registar eksploatacijskih polja koji vodi ured državne uprave u županiji.

Nakon utvrđivanja eksploatacijskog polja pokreće se postupak za donošenje odluke o davanju koncesije i sklapanju ugovora o koncesiji. Ured državne uprave u županiji donosi odluku o davanju koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na temelju zahtjeva koji podnosi rudarski gospodarski subjekt kao ovlaštenik eksploatacijskog polja koji je odabran kao najpovoljniji ponuditelj za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala radi davanja koncesije za eksploataciju, ako su dovršeni istražni radovi, potvrđene rezerve mineralne sirovine, utvrđeno eksploatacijsko polje sukladno lokacijskoj dozvoli ishođenoj od nadležnog tijela za prostorno uređenje te ispunjeni drugi uvjeti propisani odredbama Zakona o rudarstvu i Zakona o koncesijama.

Odluka o koncesiji dostavlja se rudarskom gospodarskom subjektu kojem se daje koncesija uz nacrt prijedloga ugovora o koncesiji, ministarstvu nadležnom za rudarstvo, jedinicama lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave na čijim se područjima nalazi eksploatacijsko polje i vlasnicima/posjednicima zemljišnih čestica na kojima se odobrava izvođenje rudarskih radova na eksploatacijskom polju. Na temelju odluke o davanju koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala, ured državne uprave u županiji mora rudarskom gospodarskom subjektu kojem se daje koncesija ponuditi na zaključivanje i potpisivanje ugovor o koncesiji. Ugovorom o koncesiji određuju se prava i obveze davatelja koncesije i koncesionara te se utvrđuje iznos i način plaćanja naknade za koncesiju.

Odredbama Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 31/14), propisana je visina minimalne godišnje naknade za mineralne sirovine i omjer raspodjele prihoda od naknade. Naknada za mineralne sirovine sastoji se od fiksnog i varijabilnog dijela, a ukupna naknada koja se plaća jednaka je njihovom zbroju.

Fiksni dio naknade za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala (za površinu eksploatacijskog polja određenu upisom u registar odobrenih eksploatacijskih polja) iznosi 800,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija površina nije veća od 20 ha, 1.000,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija je površina od 20 ha do 50 ha te 1.200,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija je površina veća od 50 ha. Obračunava se godišnje od dana dobivanja odobrenja za eksploatacijsko polje i dospijeva najkasnije do konca četvrtog kvartala tekuće godine. Fiksni dio naknade je prihod državnog proračuna Republike Hrvatske te se u cijelosti ustupa općini ili gradu na čijem području se nalazi odobreno eksploatacijsko polje. Ukoliko se eksploatacijsko polje prostire na području više gradova i/ili općina, fiksni dio naknade dijeli se razmjerno površini prostiranja eksploatacijskog polja mineralnih sirovina na području pojedinog grada i/ili općine.

Minimalni iznos varijabilnog dijela naknade za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala (za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine) iznosi 5,0 % tržišne vrijednosti otkopane/pridobivene mineralne sirovine. Iskazana tržišna vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine ne može biti manja od tržišne vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehnološke ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena. Varijabilni dio naknade prihod je državnog proračuna Republike Hrvatske, a dijeli se na način da 30,0 % pripada općini ili gradu na čijem području se otkopava/pridobiva mineralna sirovina, 20,0 % županiji na čijem području se otkopava/pridobiva te 50,0 % državnom proračunu Republike Hrvatske. Rudarski gospodarski subjekt dužan je dostaviti uredu državne uprave u županiji podatke o otkopanoj/pridobivenoj količini i tržišnoj vrijednosti otkopane/pridobivene mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala u prethodnom kvartalu, najkasnije osmog dana narednog kvartala. Varijabilni dio naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralnih sirovina obračunava se najmanje kvartalno i dospijeva petnaestog dana narednog kvartala.

Prema odredbama Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine 147/14), naknada za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. i II. skupinu prema indeksu razvijenosti, koja je prihod državnog proračuna Republike Hrvatske ustupa se u iznosu od 50,0 % gradu, odnosno općini, a 50,0 % županiji na području kojih se obavlja iskorištavanje, a koristi se namjenski za zaštitu okoliša i prirode te za gospodarski razvitak.

Planski dokumenti gospodarenja mineralnim sirovinama

Prema odredbama Zakona o rudarstvu, osnovni dokument kojim se utvrđuje gospodarenje mineralnim sirovinama i planira rudarska gospodarska djelatnost na državnoj razini je Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama koju donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Propisano je da će Vlada Republike Hrvatske najkasnije u roku tri godine od dana stupanja na snagu Zakona u rudarstvu, odnosno do svibnja 2016. podnijeti prijedlog strategije na usvajanje Hrvatskom saboru. Županije, gradovi i općine dužni su u svojim razvojnim dokumentima osigurati provedbu strategije u roku tri godine od dana usvajanja strategije u Hrvatskom saboru.

Županije su dužne za svoja područja, u roku tri godine od dana usvajanja Strategije u Hrvatskom saboru, izraditi rudarsko-geološke studije koje obuhvaćaju postojeća i potencijalna ležišta mineralnih sirovina i koje moraju biti u skladu sa Strategijom te ih dostaviti ministarstvu nadležnom za rudarstvo, ministarstvu nadležnom za prostorno uređenje i ministarstvu nadležnom za zaštitu prirode i okoliša u roku 30 dana od usvajanja. Sadržaj i način izrade navedenih studija propisan je Pravilnikom o sadržaju i načinu izrade rudarsko-geoloških studija (Narodne novine 142/13).

Do vremena obavljanja revizije (lipanj 2016.), strategiju gospodarenja mineralnim sirovinama nije usvojio Hrvatski sabor te Županija nije izradila rudarsko-geološku studiju za svoje područje.

Prostornim planom Županije (Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije 11/02, 10/05, 3/06 i 6/12), predviđeno je osam prostora za eksploataciju mineralnih sirovina te deset prostora za istraživanje mineralnih sirovina na području Županije.

U tablici broj 1 daju se podaci o prostorima predviđenim za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina na području Županije.

Tablica broj 1

Prostori predviđeni za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina na području Županije

| Redni broj | Naziv prostora | Grad ili općina | Vrsta mineralne sirovine |
|---|---|-----------------|------------------------------|
| | 1 | 2 | 3 |
| Predviđeni prostori za eksploataciju mineralnih sirovina | | | |
| 1. | Baljci Gradac II | Ružić | kremen |
| 2. | Štikovo | Drniš | kremeni pijesak |
| 3. | Sedramić | Unešić | arhitektonsko-građevni kamen |
| 4. | Čvrljevo | Unešić | arhitektonsko-građevni kamen |
| 5. | Čvrljevo I | Unešić | arhitektonsko-građevni kamen |
| 6. | Čvrljevo II | Unešić | arhitektonsko-građevni kamen |
| 7. | Čvrljevo Ime Isusovo | Unešić | arhitektonsko-građevni kamen |
| 8. | Nada | Unešić | arhitektonsko-građevni kamen |
| Predviđeni prostori za istraživanje eksploatacijskih polja mineralnih sirovina | | | |
| 1. | Podi | Ružić | kremeni pijesak |
| 2. | Mizdrakovac, Dronjkova Glavica, Stara ciglana, Bara | Knin | ciglarska glina |
| 3. | Suhopolje III | Kijevo | građevni pijesak i šljunak |
| 4. | Modrino Selo | Kistanje | mrki ugljen |
| 5. | Sedramić II | Drniš | arhitektonsko-građevni kamen |
| 6. | Gradina-Rusinice | Šibenik | arhitektonsko-građevni kamen |
| 7. | Podorljak | Rogoznica | arhitektonsko-građevni kamen |
| 8. | Provalije | Unešić | arhitektonsko-građevni kamen |
| 9. | Kršine | Šibenik | arhitektonsko-građevni kamen |

Od osam predviđenih prostora za eksploataciju mineralnih sirovina određenih Prostornim planom Županije, šest prostora se odnosi na arhitektonsko-građevni kamen, a dva prostora na mineralne sirovine za industrijsku preradbu (kremen i kremenji pijesak) za čiju eksploataciju je nadležno Ministarstvo gospodarstva. Također, od devet predviđenih prostora za istraživanje eksploatacijskih polja mineralnih sirovina određenih Prostornim planom Županije, većina prostora (sedam) se odnosi na istraživanje arhitektonsko-građevnog kamena te kremenog pijeska i mrkog ugljena u nadležnosti Ministarstva gospodarstva dok se dva istražna prostora odnose na građevni pijesak i šljunak te ciglarsku glinu u nadležnosti Ureda državne uprave.

Prema podacima Ureda državne uprave, u Županiji se nalazi sedam eksploatacijskih polja tehničko-građevnog kamena: Konjuška, Veprštak, Vukovac, Dubrava, Velika Kremenica, Ljubljana i Magličinac-Bikarac. Na eksploatacijskom polju Konjuška, Veprštak, Vukovac i Dubrava se obavljaju rudarski radovi, za eksploatacijsko polje Velika Kremenica proveden je upis Republike Hrvatske kao ovlaštenika i nositelja polja i u 2016. će Ured državne uprave raspisati javno nadmetanje za dodjelu rudarske koncesije. Eksploatacijska polja Velika Kremenica, Veprštak, Vukovac, Dubrava i Konjuška Prostornim planom su predviđena za eksploataciju mineralnih sirovina dok eksploatacijska polja Magličinac-Bikarac i Ljubljana Prostornim planom nisu predviđena za eksploataciju mineralnih sirovina te nemaju odobrenje za rudarske radove. Naime, za eksploatacijska polja Magličinac-Bikarac i Ljubljana provedena je javna rasprava o odobrenju eksploatacijskih polja (nije bilo primjedbi), ali prema posljednjim izmjenama i dopunama Prostornog plana navedena polja nisu predviđena za eksploataciju mineralnih sirovina te se u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu ne može provesti postupak odobrenja rudarskih radova.

Prema podacima Ureda državne uprave, za sanaciju su predviđena napuštena eksploatacijska polja, ali Ured državne uprave nema potpuna saznanja o njihovom ukupnom broju i stanju napuštenih eksploatacijskih polja.

Prema odredbama članka 56. Zakona o koncesijama, davatelji koncesija dužni su dostaviti Ministarstvu financija godišnji i srednjoročni (trogodišnji) plan davanja koncesija, koji moraju biti usklađeni. Godišnji plan davanja koncesija sadrži planirani broj koncesija, predviđene vrste i predmete koncesija, rokove na koje se koncesije planiraju dati, pravnu osnovu za davanje koncesije, procijenjenu godišnju naknadu za pojedinu koncesiju, popis ugovora o koncesiji koji istječu u godini na koju se plan odnosi s napomenom za koje se koncesije planira novi postupak davanja koncesije te obrazloženje razloga za eventualno neplaniranje davanja nove koncesije. U srednjoročnom planu davanja koncesija navode se gospodarska i druga područja u kojima se planiraju dati koncesije, građevine koje će se graditi, odnosno djelatnosti koje će se obavljati na temelju koncesije, planirani rashodi za koncesije i prihodi od koncesija, ocjena očekivane gospodarske koristi od planiranih koncesija te drugi elementi od značaja za provedbu učinkovite politike koncesija.

Ured državne uprave nije sačinio ni dostavio Ministarstvu financija godišnje planove davanja koncesija za 2013., 2014. i 2015. i srednjoročne (trogodišnje) planove davanja koncesija jer nisu imali zahtjeva ni saznanja o planiranim zahtjevima za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina na području Županije.

Ured državne uprave trebao je sastavljati godišnje i srednjoročne planove jer u planu između ostalog treba stajati i popis ugovora o koncesiji koji istječu u godini na koju se plan odnosi (u 2017. je istjecala koncesija za Veprštak, a odobrena je na zahtjev koncesionara 2015. te je trebala biti u srednjoročnom planu koji se dostavlja uz plan za 2015.).

Državni ured za reviziju nalaže donositi godišnje i srednjoročne (trogodišnje) planove davanja koncesija i dostavljati ih nadležnom ministarstvu u skladu s odredbama Zakona o koncesijama.

Registri i evidencije

Prema odredbi članka 145. Zakona o rudarstvu, uredi državne uprave dužni su voditi registar istražnih prostora i registar eksploatacijskih polja, evidenciju o svim traženim istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, zbirku isprava i popis rudarskih gospodarskih subjekata za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala te prikupljene podatke i spise dostavljati Ministarstvu gospodarstva, koje vodi jedinstveni informacijski sustav mineralnih sirovina Republike Hrvatske. Način vođenja registra istražnih prostora, registra eksploatacijskih polja, evidencije o traženim istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, zbirke isprava i popisa rudarskih gospodarskih subjekata propisani su odredbama Pravilnika o jedinstvenom informacijskom sustavu mineralnih sirovina i registrima (Narodne novine 142/13), koji je stupio na snagu 7. prosinca 2013. Danom stupanja na snagu tog Pravilnika prestao je važiti Pravilnik o katastru istražnih prostora i eksploatacionih polja te o načinu vođenja evidencije, zbirke isprava i popisa rudarskih poduzeća i samostalnih poduzetnika kojima su izdana odobrenja za istraživanja ili eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 44/91). Odredbom članka 16. spomenutog Pravilnika, propisano je da su registre i zbirke isprava vođene po prijašnjim propisima Ministarstvo i uredi državne uprave u jedinicama područne (regionalne) samouprave dužni uskladiti s odredbama Pravilnika o jedinstvenom informacijskom sustavu mineralnih sirovina i registrima u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu tog Pravilnika, odnosno do 7. lipnja 2014.

Prema odredbi članka 57. Zakona o koncesijama, Ministarstvo financija vodi Registar koncesija, odnosno u suradnji s davateljima koncesija prikuplja i evidentira podatke iz ugovora o koncesiji i vezane dokumentacije, pohranjuje podatke, upravlja bazom podataka, osigurava dostupnost podataka te zaštitu baze podataka i dokumenata pohranjenih u arhivu. Oblik i vođenje Registra koncesija, subjekti upisa, obveznici, postupak upisa ugovora o koncesiji u Registar koncesija, sadržaj i oblik potrebne dokumentacije, unos, izvješća, pohranjivanje, čuvanje i zaštita podataka te vođenje evidencije o naknadama za koncesiju uređeni su odredbama Pravilnika o Registru koncesija (Narodne novine 26/13). Registar koncesija je središnji izvor informacija o svim koncesijama i jedinstvena elektronička evidencija svih ugovora o koncesijama danim na području Republike Hrvatske te sadrži podatke iz ugovora o koncesiji i vezane dokumentacije koje su davatelji koncesija dužni dostavljati na odgovarajućim obrascima i u rokovima propisanim odredbama Pravilnika o Registru koncesija.

U skladu s odredbama Pravilnika o jedinstvenom informacijskom sustavu mineralnih sirovina i registrima, Ured državne uprave vodi registre eksploatacijskih polja, zbirke isprava za odobrena eksploatacijska polja te popis rudarskih gospodarskih subjekata za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala na području Županije. Također, Ured državne uprave Ministarstvu gospodarstva dostavlja podatke o traženim eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina, odnosno podatke o rudarskim gospodarskim subjektima uvedenim u registre, upravne akte kojima se rudarskim gospodarskim subjektima utvrđuju eksploatacijska polja mineralnih sirovina te daju koncesije za eksploataciju. Ured državne uprave ne vodi registar odobrenih istražnih prostora, zbirku isprava istražnih prostora mineralnih sirovina jer nije imao zahtjeva niti su odobreni istražni prostori.

Registar eksploatacijskih polja vode se u zasebnim knjigama na propisanim obrascima, a odobrena eksploatacijska polja upisana su u registre na zasebnim listovima. U zbirke isprava pohranjeni su svi podaci bitni za svako odobreno eksploatacijsko polje zasebno te su uloženi u posebni omot. Tako su pohranjeni zahtjevi rudarskih gospodarskih subjekata za odobravanje eksploatacijskih polja s pripadajućom dokumentacijom, rješenja o odobrenju eksploatacijskih polja, rješenja o brisanju rudarskih gospodarskih subjekata kao ovlaštenika iz registra eksploatacijskih polja, pojedina jamstva osiguranja naplate naknade za koncesiju, odluke o davanju koncesije, ugovori o koncesiji, podaci o obračunu i naplati fiksnog odnosno varijabilnog dijela naknade za mineralne sirovine te drugi dokumenti i podaci. Popis rudarskih gospodarskih subjekata kojima su dodijeljene rudarske koncesije vode se na propisanim obrascima.

U skladu s odredbama Pravilnika o Registru koncesija, Ured državne uprave popunio je i podnio propisane obrasce u Registar koncesija, a odnose se na upis ugovora o koncesiji, evidentiranje promjena podataka iz ugovora o koncesiji, utvrđivanje fiksnog i varijabilnog dijela naknada za mineralne sirovine. Obrasci su popunjeni i podneseni na propisani način.

Ured Državne uprave je početkom 2010., odnosno početkom 2013. prijavio dva koncesionara, radi neplaćanja naknade Županijskom državnom odvjetništvu u Šibeniku, Ministarstvu financija i Ministarstvu gospodarstva rada i poduzetništva, ali nema povratne informacije o stečajnim postupcima nad rudarskim gospodarskim subjektima i o prisilnim naplatama naknada za mineralne sirovine (tehničko građevni kamen).

S obzirom da su mineralne sirovine najvećim dijelom neobnovljivi prirodni resurs ograničenih rezervi, eksploatacijska polja utvrđuju se do isteka rezervi mineralnih sirovina te je odredbama članaka 52., 55. i 57. Zakona o rudarstvu propisana obveza dostave podataka i dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina te podataka o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina. Navedenim odredbama propisano je da su rudarski gospodarski subjekti, kao ovlaštenici istražnog prostora ili eksploatacijskog polja, dužni voditi evidenciju o rezervama mineralnih sirovina i svake godine do 15. ožujka Ministarstvu gospodarstva dostaviti podatke o rezervama mineralnih sirovina sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine te svakih pet godina od dana dobivanja rješenja o potvrđivanju količina i kakvoće rezervi mineralnih sirovina dostaviti nadležnom povjerenstvu podatke i dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina, s prijedlogom za razvrstavanje u klase i kategorije, na temelju čega povjerenstvo donosi rješenje kojim potvrđuje i ovjerava količine i kakvoću rezervi mineralnih sirovina. Također, koncesionar za eksploataciju mineralnih sirovina dužan je voditi i evidenciju o godišnjoj eksploataciji i svake godine do 15. ožujka Ministarstvu gospodarstva i davatelju koncesije dostaviti podatke o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine. Obrasci za dostavu podataka o rezervama mineralnih sirovina te o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina propisani su odredbama Pravilnika o postupku ocjene dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina (Narodne novine 150/13).

Rudarski gospodarski subjekti su dostavljali Uredu državne uprave podatke o ukupne otkopanim/pridobivenim količinama mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala.

Prema podacima Ureda državne uprave u razdoblju 2013.-2015. otkopane/pridobivene količine tehničkog građevnog kamena su: na eksploatacijskom polju Veprštak u 2013. su ukupno 150 510 m³, u 2014. ukupno 118 981 m³ i u 2015. ukupno 92.240 m³, na eksploatacijskom polju Dubrava u 2013. iskopano je ukupno 131 714 m³, u 2014. ukupno 80 479 m³ i u 2015. ukupno 10 565 m³. Na eksploatacijskom polju Vukovac u 2013. iskopano je ukupno 81 161 m³, u 2014. ukupno 54 165 m³ i u 2015. ukupno 70 711 m³, a na eksploatacijskom polju Konjuška u 2013. ukupno 20 100 m³, u 2014. ukupno 16 902 m³ i u 2015. ukupno 19 950 m³ tehničkog građevnog kamena odnosno za razdoblje 2013.-2015. ukupne otkopane/pridobivene količine mineralnih sirovina u Županiji su 847 478 m³.

Ured državne uprave nema podataka o rezervama mineralnih sirovina na odobrenim eksploatacijskim poljima u Županiji i nema saznanja je li rudarski gospodarski subjekti, kao ovlaštenici istražnog prostora, vode evidenciju o rezervama mineralnih sirovina i je li svake godine do 15. ožujka Ministarstvu gospodarstva dostavljaju podatke o rezervama mineralnih sirovina sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine.

Dodjela koncesija, obračun i naplata naknada za mineralne sirovine te nadzor nad izvršavanjem ugovora o koncesiji

U skladu s odredbom članka 8. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu ureda državne uprave u županijama (Narodne novine 40/12, 51/12 i 90/13), Ured državne uprave donio je 20. listopada 2014. Pravilnik o unutarnjem redu državne uprave u Šibensko-kninskoj županiji, kojim su utvrđene ustrojstvene jedinice i njihov djelokrug te broj službenika i namještenika po službama i ispostavama, s naznakom njihovih osnovnih poslova i zadaća te stručnih uvjeta potrebnih za njihovo obavljanje. U skladu sa spomenutim Pravilnikom, poslovi iz područja rudarstva obavljaju se u Odjelu za gospodarstvo, koji je jedan od ustrojbenih jedinica Službe za gospodarstvo. Obavlja ih jedan zaposlenik (voditelj Odjela za gospodarstvo), koji obavlja i druge poslove iz djelokruga Ureda državne uprave, a odnose se na područje poljoprivrede, šumarstva, informacijsku sigurnost i druge poslove. Ured državne uprave osigurao je odgovarajuću tehničku podršku za učinkovito obavljanje poslova iz područja rudarstva.

Postupak dodjele koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina propisan je odredbama Zakona o rudarstvu i Zakona o koncesijama te provedbenim propisima koji razrađuju pojedine zakonske odredbe, a Ured državne uprave nije donosio interne akte o dodjeli koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina.

Od devet prostora predviđenih Prostornim planom Županije za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala Ured državne uprave, prema podacima do vremena obavljanja revizije (lipnja 2016.), nije zaprimio ni odobrio rudarskim gospodarskim subjektima istražna eksploatacijska polja.

Ured državne uprave u posljednjih deset godina nije odobrio istražne prostore mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije. U 2000. su bili odobreni istražni prostori Brušnjak i Kosa na temelju zahtjeva rudarskih gospodarskih subjekata u skladu s odredbama Pravilnika o istraživanju mineralnih sirovina (Narodne novine 125/98), koji je bio na snazi od rujna 1998. do studenoga 2013. Ovlaštenici istražnih prostora do vremena obavljanja revizije (lipanj 2016.), Uredu državne uprave nisu dostavili izvješće o obavljenim istražnim radovima te nisu podnijeli zahtjev za utvrđivanje eksploatacijskog polja. Ured državne uprave nema saznanja o provedenom istraživanju na istražnim prostorima Brušnjak i Kosa i sanaciji istražnih prostora.

Državni ured za reviziju predlaže od ovlaštenika istražnih prostora pribaviti izvješće o provedenim istraživanjima i sanaciji prostora u slučaju da istraživanjem nisu utvrđene rezerve tehničko-građevnog kamena. Upravnim aktom, a prema utvrđenim razlozima od strane nadležnog tijela, nalaže se ukinuti rješenje o odobrenju za one ovlaštenike istražnog prostora koji u roku trajanja odobrenja nisu dostavili izvješće o provedenom istraživanju u vezi s istraživanjem i eksploatacijom mineralnih sirovina u odobrenom istražnom prostoru, u skladu s odredbom članka 46. Zakona o rudarstvu, prema kojoj se rješenje o odobrenju za istraživanje mineralnih sirovina ukida istekom roka važenja rješenja, ako ovlaštenik istražnog prostora ne poštuje rokove i obveze određene rješenjem ili ako nisu izvedeni rudarski radovi određeni rješenjem.

U tablici broj 2 daju se podaci o odobrenim eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije, te podaci o obvezama uplate fiksnog dijela naknade za mineralne sirovine iz travnja 2016., prema podacima Ministarstva financija.

Tablica broj 2

Odobrena eksploatacijska polja mineralnih sirovina za proizvodnju
građevnog materijala na području Županije te obveze uplate fiksnog dijela
naknade za mineralne sirovine iz travnja 2016.

| Redni broj | Naziv eksploatacijskog polja | Trajanje odobrenja | Površina polja u ha | Fiksni dio naknade za mineralne sirovine (novčana naknada za površinu eksploatacijskog polja) u kn | |
|--------------------------------|------------------------------|-------------------------|---------------------|--|----------------------|
| | | | | Obveza ovlaštenika polja | Naplaćeno s kamatama |
| | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| Tehničko građevni kamen | | | | | |
| 1. | Veprštak | 21.5.1997.-17.2.2045. | 22,61 | 92.796,00 | 124.466,00 |
| 2. | Dubrava | 28.10.1994.-28.10.2034. | 38,62 | 315.776,00 | 315.776,00 |
| 3. | Konjuška | 23.12.2008.-23.5.2022. | 22,17 | 186.468,00 | 225.927,00 |
| 4. | Vukovac | 14.5.2011.-14.5.2036. | 23,87 | 243.990,00 | 243.990,00 |
| Ukupno | | | 107,27 | 839.030,00 | 910.159,00 |

Za četiri odobrena eksploatacijska polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije površine 107,27 ha utvrđene su obveze za fiksni dio naknada u iznosu 839.030,00 kn, odnosno s pripadajućim kamatama zbog nepravodobnog plaćanja u iznosu 910.159,00 kn koje su u cijelosti plaćene.

Fiksni dio naknade za mineralne sirovine odnosno naknade za površinu eksploatacijskog polja obračunan je i naplaćen u iznosima propisanim odredbama Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 158/09), koja je bila na snazi od siječnja 2010. do travnja 2011., Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 40/11), koja je bila na snazi od travnja 2011. do travnja 2014. i Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je na snazi od svibnja 2014., s tim da su pojedinim ovlaštenicima naplaćene kamate zbog nepravodobnog plaćanja naknade u ukupnom iznosu 71.129,00 kn.

Ranijih godina bila su zaključena dva ugovora odnosno u 2004. i 2007. koja su istekla 2010., odnosno 2012. Položaj i granice te veličina eksploatacijskog polja Suhopolje i Velika Kremenica bila je određena rješenjem Općinskog komiteta za privredu općine Knin iz srpnja 1985. odnosno rješenjem Ureda za gospodarstvo Županije iz ožujka 2001. Naknada za eksploataciju tehničko građevnog kamena bila je određena odredbama članka 11. Zakona o rudarstvu, Odlukom o naknadi za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine broj 104/04) te odredbom članka 16. stavka 2. Zakona o područjima posebne državne skrbi (Narodne novine broj 26/03 i 42/05). Koncesionari nisu izvršavali obaveze odnosno nisu dostavljali dokaze o izvršenoj obvezi plaćanja naknade za površinu odobrenog eksploatacijskog polja koja je na dan 25. siječnja 2010. iznosila 33.580,00 kn za eksploatacijsko polje Velika Kremenica te 73.550,00 kn za eksploatacijsko polje Suhopolje. Ured državne uprave nije ovlaštenicima eksploatacijskih polja dostavljao opomene ni druge mjere naplate već je u siječnju 2010., te u siječnju 2013. prijavio navedene koncesionare, radi neizvršavanja obveza Županijskom državnom odvjetništvu u Šibeniku, Ministarstvu financija i Ministarstvu gospodarstva rada i poduzetništva.

Koncesionar je za eksploatacijsko polje Velika Kremenica 4. veljače 2011. uplatio naknadu u iznosu 33.580,00 kn te još 4.848,00 kn na ime kamate zbog nepravodobnog plaćanja naknade, dok koncesionar za eksploatacijsko polje Suhopolje nije Uredu državne uprave dostavio dokaze o izvršenom plaćanju koncesijske naknade. Navedeni koncesionari su nakon što su obustavili eksploataciju tehničko građevinskog kamena na eksploatacijsko polje Velika Kremenica i Suhopolje (ugovoreno pravo eksploatacije prestalo 2010. odnosno 2012.), bili dužni na prostoru na kojem su obavljani radovi provesti mjere osiguranja kojima se isključuje mogućnost nastanka opasnosti za ljude i imovinu, kao i za okoliš i o tome obavijestiti Državni inspektorat i Inspekciju zaštite okoliša. Ako Državni inspektorat i Inspekcija zaštite okoliša utvrde da su provedene mjere osiguranja, mjere zaštite okoliša i sanacija eksploatacijskog polja nakon završetka radova na eksploataciji mineralnih sirovina izdat će koncesionaru o tome potvrdu i izvijestiti davatelja koncesije. Nakon primitka potvrda davatelj koncesije izdaje koncesionaru rješenje o prestanku koncesije i brisanju eksploatacijskog polja iz registra eksploatacijskih polja mineralnih sirovina. Kako Ured državne uprave nije zaprimio potvrdu o provedenim mjerama osiguranja, mjerama zaštite okoliša i sanaciji eksploatacijskog polja nakon završetka radova, odnosno nije izdano rješenje o prestanku koncesije i brisanju eksploatacijskog polja iz registra eksploatacijskih polja mineralnih sirovina, Ured državne uprave je i dalje obračunavao naknadu za zauzetu površinu eksploatacijskog polja na temelju Zakona o rudarstvu, Uredbi o novčanoj naknadi za koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina. Ukupna potraživanja na ime koncesijske naknade sa stanjem u siječnju 2013. za eksploatacijsko polje Velika Kremenica iznosila su 82.211,00 kn (ukupna potraživanja nisu umanjena za uplatu u iznosu 33.580,00 kn iz veljače 2011.), a potraživanja za eksploatacijsko polje Suhopolje iznosila su 143.423,00 kn.

Ured državne uprave nema povratne informacije o prisilnim naplatama naknada za mineralne sirovine (tehničko građevni kamen).

Za eksploatacijsko polje Velika Kremenica u rujnu 2014. je doneseno rješenje o brisanju rudarskog gospodarskog subjekta kao njegovog ovlaštenika iz registra eksploatacijskih polja bez provedene sanacije prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi, a Ured državne uprave nema saznanja o plaćenim naknadama kao ni za eksploatacijsko polje Suhopolje. Prema tablicama Ministarstva financija, registra koncesija iz travnja 2016., potraživanje za naknadu za eksploatacijsko polje Velika Kremenica iznosilo je 49.270,00 kn, a za eksploatacijsko polje Suhopolje 247.341,00 kn.

Stoga Državni ured za reviziju predlaže Uredu državne uprave da zatraži od nadležnih tijela inspekcije i financijskog nadzora izvješće o poduzetim mjerama nad ovlaštenicima eksploatacijskih polja zbog neplaćanja koncesijske naknade i naknade za obavljanje radova sanacije eksploatacijskog polja.

Od četiri eksploatacijskih polja koja je Ured državne uprave odobrio rudarskim gospodarskim subjektima, rudarske koncesije su dodijeljene za sva četiri eksploatacijska polja te su zaključeni ugovori o koncesiji za eksploataciju mineralnih sirovina. Prema podacima Ureda državne uprave s koncesionarima su zaključena tri ugovora o gospodarenju mineralnim sirovinama i izdano je jedno rješenje za izvođenje rudarskih radova na: eksploatacijskom polju Konjuška na području Općine Primošten, eksploatacijsko polje Vukovac na području Grada Šibenika, eksploatacijsko polje Veprštak, na području Općine Tisno i Općine Pirovac i eksploatacijsko polje Dubrava na području Grada Šibenika. Tijekom 2015. za dva eksploatacijska polja su zaključeni ugovori na zahtjev sa istim koncesionarima, a za dva eksploatacijskih polja su i dalje na snazi ugovori iz 2003. odnosno 1994.

Za eksploatacijska polja Vukovac i Veprštak ugovori o koncesiji su bili zaključeni u skladu s odredbama prijašnjih propisa o rudarstvu, ali su koncesionari, zbog isteka, odnosno obnove prava služnosti državnog zemljišta na kojem se eksploatacijska polja nalaze, tijekom 2015., zatražili dodjelu rudarskih koncesija te su im one dodijeljene nakon provedenih postupaka u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu, koji je na snazi od svibnja 2013. i Pravilnika o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina (Narodne novine 142/13), koji je na snazi od studenoga 2013.

Za eksploatacijsko polje Konjuška i Dubrava ugovori o koncesiji zaključeni su na temelju zahtjeva rudarskih gospodarskih subjekata za dodjelu koncesije za izvođenje rudarskih radova, eksploatacijska polja su im ranijih godina odobrena u skladu s odredbama prijašnjih propisa o rudarstvu, Zakona o rudarstvu (Narodne novine 190/03-pročišćeni tekst), koji je bio na snazi od lipnja 1991. do srpnja 2009. te Pravilnika o postupku ishoda odobrenja za dodjelu eksploatacijskog polja, odobrenja za izvođenje rudarskih radova i građevinske dozvole za građenje rudarskih objekata i postrojenja, kao i dozvole za upotrebu rudarskih objekata i postrojenja (Narodne novine 53A/91), koji je bio na snazi od srpnja 1991. do rujna 1998., odnosno Pravilnika o eksploataciji mineralnih sirovina (Narodne novine 125/98), koji je bio na snazi od rujna 1998. do studenoga 2013. U 2016. ovlaštenik eksploatacijskog polja Dubrava, koji je imao rješenje o odobrenju eksploatacije iz 1994. je podnio zahtjev za provedbu postupka dodjele koncesije. Do dana obavljanja revizije (lipanj 2016.), postupak dodjele rudarske koncesije na eksploatacijskom polju Dubrava nije završen.

S obzirom da je ugovor o koncesiji za eksploataciju mineralne sirovine za eksploatacijsko polje Konjuška zaključen u 2008. (s rokom eksploatacije do svibnja 2022.) po prijašnjim propisima, Ured državne uprave je trebao zamijeniti postojeće rješenje s novim rješenjem o davanju koncesije u skladu s odredbama članka 166. Zakona o rudarstvu.

Državni ured za reviziju nalaže zamijeniti postojeći ugovor o koncesiji za eksploataciju mineralne sirovine zaključen po prijašnjim propisima s novim rješenjem o davanju koncesije u skladu s odredbama članka 166. Zakona o rudarstvu.

Odredbama članka 51. Zakona o koncesijama, davatelj koncesije dužan je kontinuirano nadzirati rad koncesionara i izvršavanje njihovih obveza iz ugovora o koncesiji, što uključuje i redovito praćenje izvršavanja plaćanja naknade za koncesiju te plaćanja svih drugih obveza koje nastaju kao posljedica provedenih nadzora inspekcijskih službi i drugih nadležnih tijela. O postupcima nepoštivanja odredbi ugovora o koncesiji dužan je obavijestiti nadležno državno odvjetništvo.

Također je dužan do 1. lipnja tekuće godine, za prethodnu godinu, dostaviti Ministarstvu financija izvješće o ugovorima o koncesiji i radu koncesionara, a osobito u odnosu na plaćanje naknade za koncesiju, poduzete radnje vezane uz nadzor rada koncesionara, pokrenute mjere prisilne naplate naknade za koncesiju i drugih novčanih obveza po osnovi nalaza/rješenja inspekcijskih i drugih službi, raskinute ugovore o koncesiji i one koji su u procesu raskida, poslovanje koncesionara kada je to društvo posebne namjene, izvršenje podugovora i ugovora s takvim svojstvom koje je zaključio koncesionar, a koji su vezani uz ugovor o koncesiji te druge bitne podatke o izvršenju ugovora o koncesiji. Izvješće se dostavlja na obrascu koji Ministarstvo financija objavljuje na svojim mrežnim stranicama.

Za navedena četiri ugovora o koncesiji koja je Ured državne uprave odobrio rudarskim gospodarskim subjektima na eksploatacijskom polju Konjuška, Vukovac, Veprštak i Dubrava Ured državne uprave prati izvršavanje plaćanja naknade za koncesiju pribavljanjem od koncesionara podataka o otkopanoj/pridobivenoj količini mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala i iskazanoj tržišnoj vrijednosti mineralnih sirovina te je Ministarstvu financija, na propisanom obrascu, dostavljao izvješća o ugovorima o koncesiji i radu koncesionara.

U tablici broj 3 daju se podaci o eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije za koja su zaključeni ugovori o koncesiji te podaci o varijabilnom dijelu naknade za mineralne sirovine, prema podacima Ureda državne uprave sa stanjem iz travnja 2016.

Tablica broj 3

Eksploatacijska polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije za koja su zaključeni ugovori o koncesiji te podaci o varijabilnom dijelu naknade za mineralne sirovine, travanj 2016.

| Redni broj | Naziv polja | Trajanje koncesije | Varijabilni dio naknade za mineralne sirovine (novčana naknada za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine) u kn | |
|-------------------------|-------------|-------------------------|--|----------------------|
| | | | Obveze koncesionara | Naplaćeno s kamatama |
| | 1 | 2 | 3 | 4 |
| Tehničko građevni kamen | | | | |
| 1. | Dubrava | 25.11.1994.-25.11.2034. | 663.814,00 | 678.351,00 |
| 2. | Konjuška | 26.9.2003.-25.5.2022. | 169.633,00 | 206.337,00 |
| 3. | Veprštak | 21.5.1997.-17.12.2017. | 844.042,00 | 914.979,00 |
| 4. | Vukovac | 14.5.2001.-14.5.2036. | 1.960.398,00 | 2.085.933,00 |
| Ukupno | | | 3.637.887,00 | 3.885.600,00 |

Na četiri eksploatacijska polja na području Županije, za koja su zaključeni ugovori o koncesiji, utvrđene obveze koncesionara za varijabilni dio naknada iznose 3.637.887,00 kn odnosno s pripadajućim kamatama zbog nepravodobnog plaćanja 3.885.600,00 kn, a u cijelosti su plaćene.

Ukupne otkopane/pridobivene količine mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala su 847 478 m³, čija je tržišna vrijednost iskazana u iznosu 20.780.963,00 kn.

Ugovorima o koncesiji koncesionari su se obvezali da će varijabilni dio naknade za mineralne sirovine odnosno naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralnih sirovina plaćati na način utvrđen zakonskim i podzakonskim propisima, kojima je određena naknada za koncesiju, odnosno u visini propisanog ili minimalnog propisanog iznosa.

Tako su naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralnih sirovina obračunane i naplaćene u skladu s odredbama Odluke o naknadi za eksploataciju mineralnih sirovina koja je bila na snazi od srpnja 2004. do prosinca 2009. i kojom je naknada bila utvrđena u visini 2,6 % ukupnog prihoda ostvarenog prodajom mineralne sirovine, Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je bila na snazi od siječnja 2010. do travnja 2011. i kojom je minimalni iznos varijabilnog dijela naknade bio utvrđen u visini 7,5 % tržišne vrijednosti otkopane mineralne sirovine, Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je bila na snazi od travnja 2011. do travnja 2014. i kojom je varijabilni dio naknade bio utvrđen u visini 5,0 % tržišne vrijednosti otkopane mineralne sirovine te Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je na snazi od svibnja 2014. i kojom je minimalni iznos varijabilnog dijela naknade utvrđen u visini 5,0 % tržišne vrijednosti otkopane mineralne sirovine, s tim da su pojedinim koncesionarima naplaćene kamate zbog nepravodobnog plaćanja naknade.

Odredbama Zakona o rudarstvu i Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, propisano je da iskazana tržišna vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine ne može biti manja od tržišne vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena, koju rudarski gospodarski subjekt mora izraditi kako bi od nadležnog povjerenstva ishodio rješenje o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine i dužan ju je potvrditi svakih pet godina.

Rješenja o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine, koja nadležno povjerenstvo dostavlja Uredu državne uprave, ne sadrži podatak o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz navedenog elaborata, niti je propisana obveza rudarskih gospodarskih subjekata da Uredu državne uprave dostavljaju navedeni elaborat. Stoga Ured državne uprave nije u mogućnosti pratiti iskazanu tržišnu vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine u odnosu na navedeni elaborat, osim kada elaborat pribavi od rudarskih gospodarskih subjekata. Međutim, pri obnovi elaborata radi potvrde količine i kakvoće rezervi mineralne sirovine, nakon pet godina, Ured državne uprave nema mogućnost uvjetovati rudarskim gospodarskim subjektima dostavu obnovljenog elaborata.

Državni ured za reviziju predlaže zatražiti od nadležnog povjerenstva dostavljanje podataka o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena, na način da se ti podaci iskazuju u rješenju o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine ili na drugi način, kako bi Ured državne uprave mogao pratiti iskazanu tržišnu vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine u odnosu na tržišnu vrijednost mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz navedenog elaborata.

Prema odredbama Zakona o rudarstvu, rudarska inspekcija Ministarstva gospodarstva provodi inspekcijski nadzor nad izvođenjem rudarskih radova. Prema podacima prikupljenim od rudarske inspekcije, u razdoblju od 2013. do 2015., obavljani su inspekcijski nadzori nad izvođenjem rudarskih radova na dva eksploatacijska polja za koja su zaključeni ugovori o koncesiji, o čemu su sastavljeni zapisnici i to na eksploatacijsko polje Veprštak u rujnu i listopadu 2014. i eksploatacijsko polje Vukovac u prosincu 2014. Prema zapisnicima rudarske inspekcije, rudarski radovi na eksploatacijskom polju Vukovac i Veprštak obavljani su u skladu s dodijeljenom koncesijom.

U zapisniku je također navedeno da na dijelu eksploatacijskog polja Veprštak nisu riješeni imovinsko pravni odnosi. Nadalje, prema zapisnicima rudarske inspekcije kod oba eksploatacijska polja vodi se evidencija o rezervama mineralnih sirovina, o čemu se izvješćuje Ministarstvo gospodarstva u skladu s odredbama članka 57. Zakona o rudarstvu, obračunava se fiksni i varijabilni dio naknade u skladu s otkopanom količinom mineralnih sirovina, poslove odgovornog voditelja izvođenja rudarskih radova obavlja stručna osoba u skladu s odredbom članka 82. Zakona o rudarstvu i vodi se knjiga rudarskog nadzora u skladu s odredbom članka 151. Zakona o rudarstvu. Na druga dva eksploatacijska polja za koja su zaključeni ugovori o koncesiji u navedenom razdoblju nije obavljan inspekcijski nadzor.

Državni ured za reviziju predlaže zatražiti od rudarske inspekcije redovito obavljanje inspekcijskog nadzora na eksploatacijskim poljima za koja su zaključeni ugovori o koncesiji radi provjere podataka o otkopanim/pridobivenim količinama mineralnih sirovina, obračunu i naplati fiksnog i varijabilnog dijela novčane naknade prema otkopanoj količini mineralnih sirovina.

Sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi

Prema odredbama članaka 69. i 101. Zakona o rudarstvu, rudarski gospodarski subjekt odgovara za štetu u prirodi i okolišu nastalu izvođenjem rudarskih radova na eksploatacijskom polju, dužan je tijekom izvođenja te nakon završetka ili trajnog obustavljanja izvođenja rudarskih radova provesti sanaciju prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi, provesti mjere osiguranja radi sprječavanja nastanka opasnosti za ljude, imovinu, prirodu i okoliš te o tome izvijestiti rudarsku inspekciju i inspekciju zaštite okoliša, koje izdaju potvrde o provedbi spomenutih mjera, nakon čega davatelj koncesije donosi rješenje o brisanju rudarskog gospodarskog subjekta kao ovlaštenika eksploatacijskog polja iz registra eksploatacijskih polja, a može donijeti i rješenje o brisanju eksploatacijskog polja iz registra eksploatacijskih polja. Ako rudarski gospodarski subjekt ne provede sanaciju, davatelj koncesije naložit će mu provođenje sanacije u primjerenom roku, a ako ni nakon ostavljenog roka ne provede sanaciju, to će se učiniti putem treće osobe, na trošak rudarskog gospodarskog subjekta, pri čemu će pravne radnje pred sudom poduzeti nadležno državno odvjetništvo.

Iz podataka prikupljenih od Ureda državne uprave, proizlazi da je za eksploatacijsko polje Velika Kremenica 4. rujna 2014. doneseno rješenje o brisanju rudarskog gospodarskog subjekta kao njegovog ovlaštenika iz registra eksploatacijskih polja bez provedene sanacije prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi što nije u skladu s odredbama članaka 69. i 101. Zakona o rudarstvu.

Prema odredbi članka 58. stavka 5. Zakona o rudarstvu, koji je na snazi od svibnja 2013., eksploatacijsko polje koje je odobreno rudarskom gospodarskom subjektu nakon isteka koncesije ili odobrenja za izvođenje rudarskih radova, ako još nije zamijenjeno za koncesiju, prelazi po sili zakona na Republiku Hrvatsku odnosno kao nositelj tog polja utvrđuje se i upisuje Republika Hrvatska. Prema odredbama članka 167. stavaka 5. i 7. Zakona o rudarstvu, fizička ili pravna osoba kojoj je rješenjem odobreno eksploatacijsko polje mineralnih sirovina i koja nije ishodila koncesiju za eksploataciju u određenom roku, gubi pravo na eksploatacijsko polje istekom toga roka te ovlaštenik polja po sili zakona postaje Republika Hrvatska. Iz podataka Ureda državne uprave proizlazi da je proveden upis Republike Hrvatske kao ovlaštenika i nositelja navedenog polja. Prostornim planom Županije eksploatacijsko polje Velika Kremenica je predviđeno za eksploataciju tehničko-građevnog kamena te će se za eksploatacijsko polje do konca 2016. provesti postupak javnog nadmetanja radi davanja koncesije.

Za eksploatacijsko polje Suhopolje, za koje je ugovor o koncesiji istekao koncem 2012., sanacija prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi nije provedena, Ured državne uprave nije zaprimilo potvrdu o provedenim mjerama osiguranja, mjerama zaštite okoliša i sanaciji eksploatacijskog polja nakon završetka radova, nije izdao rješenje o prestanku koncesije i brisanju eksploatacijskog polja iz registra eksploatacijskih polja mineralnih sirovina, odnosno Ured državne uprave nema nikakvih saznanja o provedenim postupcima sanacije.

Državni ured za reviziju nalaže poduzeti mjere radi provedbe postupaka sanacije za eksploatacijska polja u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu. Nadalje predlaže u suradnji s rudarskom inspekcijom, inspekcijom zaštite okoliša i nadležnim državnim odvjetništvom provesti postupak brisanja rudarskih gospodarskih subjekata kao ovlaštenika eksploatacijskih polja za koja su istekla odobrenja za izvođenje rudarskih radova te upis Republike Hrvatske kao ovlaštenika i nositelja tih polja u registar eksploatacijskih polja, u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu.

U slučajevima kada rudarski gospodarski subjekt ne provede sanaciju, to učiniti putem treće osobe na trošak rudarskog gospodarskog subjekta u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu.

Prema odredbi članka 31. Zakona o koncesijama, davatelj koncesije dužan je prije stupanja na snagu ugovora o koncesiji prikupiti od odabranog najpovoljnijeg ponuditelja odnosno podnositelja zahtjeva za dobivanje koncesije potrebna jamstva i/ili instrumente osiguranja naplate naknade za koncesiju te naknade štete koja može nastati zbog neispunjenja obveza iz ugovora o koncesiji (zadužnice, bankarske garancije, osobna jamstva, mjenice, polog i ostalo) u iznosu određenom u skladu s procijenjenom vrijednosti koncesije te redovito provjeravati valjanost instrumenata osiguranja.

Prema odredbi članka 76. Zakona o rudarstvu, rudarski gospodarski subjekt kojem se daje koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina, dužan je prije zaključivanja i potpisivanja ugovora o koncesiji dostaviti davatelju koncesije jamstvo za troškove sanacije eksploatacijskog polja, a prema odredbi članka 11. stavka 4. Pravilnika o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina, davatelj koncesije dužan je redovito provjeravati valjanost jamstva.

Od četiri eksploatacijskih polja za koja je zaključio ugovore o koncesiji, Ured državne uprave je za dva pribavio zadužnice od rudarskih gospodarskih subjekata u iznosima utvrđenim rudarskim projektima, kao jamstvo osiguranja naplate naknade za koncesiju, naknade štete koja može nastati zbog neispunjenja obveza iz ugovora o koncesiji i troškova sanacije eksploatacijskog polja, dok za jedno eksploatacijsko polje to nije učinio jer je rudarski gospodarski subjekt vlasnik svih čestica na kojima su im odobreni rudarski radovi, a za jedno eksploatacijsko polje je u 2016. započeo postupak zaključivanja novog ugovora o koncesiji i pribavljena je zadužnica kao jamstvo osiguranja naplate naknade za koncesiju, naknade štete koja može nastati zbog neispunjenja obveza iz ugovora o koncesiji i troškova sanacije eksploatacijskog polja.

OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA MINERALNIM SIROVINAMA

Državni ured za reviziju je obavio reviziju učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije. Ciljevi revizije bili su ocijeniti postupanje Ureda državne uprave u skladu s propisima, planovima i internim procedurama u vezi s eksploatacijom mineralnih sirovina, ocijeniti informacijski sustav i evidencije o rezervama i eksploataciji mineralnih sirovina, ocijeniti dodjeljuju li se koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina i obračunavaju li se naknade za mineralne sirovine na propisani način, ocijeniti provodi li se učinkovit nadzor nad naplatom prihoda i potraživanja za prihode od naknada za mineralne sirovine i izvršenjem ugovora o koncesiji te ocijeniti provedbu sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi.

Na temelju provedene revizije, Državni ured za reviziju primjenom utvrđenih kriterija, ocjenjuje da je gospodarenje mineralnim sirovinama na području Županije **djelomično učinkovito** te daje sljedeće preporuke:

- Donositi godišnje i srednjoročne (trogodišnje) planove davanja koncesija i dostavljati ih nadležnom ministarstvu u skladu s odredbama Zakona o koncesijama.
- Od ovlaštenika istražnih prostora pribaviti izvješće o provedenom istraživanju i sanaciji istražnih prostora u slučaju da istraživanjem nisu utvrđene rezerve tehničko-građevnog kamena. Upravnim aktom, a prema utvrđenim razlozima od strane nadležnog tijela, ukinuti rješenje o odobrenju za one ovlaštenike istražnog prostora koji u roku trajanja odobrenja nisu dostavili izvješće o provedenom istraživanju u vezi s istraživanjem i eksploatacijom mineralnih sirovina u odobrenom istražnom prostoru, u skladu s odredbom članka 46. Zakona o rudarstvu, prema kojoj se rješenje o odobrenju za istraživanje mineralnih sirovina ukida istekom roka važenja rješenja, ako ovlaštenik istražnog prostora ne poštuje rokove i obveze određene rješenjem ili ako nisu izvedeni rudarski radovi određeni rješenjem.
- Zatražiti od nadležnih tijela inspekcije i financijskog nadzora izvješće o poduzetim mjerama nad ovlaštenicima eksploatacijskih polja zbog neplaćanja koncesijske naknade i naknade za obavljanje radova sanacije eksploatacijskog polja.
- Zamijeniti postojeći ugovor o koncesiji za eksploataciju mineralne sirovine zaključen po prijašnjim propisima s novim rješenjem o davanju koncesije u skladu s odredbama članka 166. Zakona o rudarstvu.
- Zatražiti od nadležnog povjerenstva dostavljanje podataka o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena, na način da se ti podaci iskazuju u rješenju o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine ili na drugi način, kako bi Ured državne uprave mogao pratiti iskazanu tržišnu vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine u odnosu na tržišnu vrijednost mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz navedenog elaborata.

- Zatražiti od rudarske inspekcije redovito obavljanje inspekcijskog nadzora na eksploatacijskim poljima za koja su zaključeni ugovori o koncesiji radi provjere podataka o otkopanim/pridobivenim količinama mineralnih sirovina, obračunu i naplati fiksnog i varijabilnog dijela novčane naknade prema otkopanoj količini mineralnih sirovina.
- Poduzeti mjere radi provedbe postupaka sanacije eksploatacijskih polja u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu odnosno Ured državne uprave u suradnji s rudarskom inspekcijom, inspekcijom zaštite okoliša i nadležnim državnim odvjetništvom treba provesti postupak brisanja rudarskih gospodarskih subjekata kao ovlaštenika eksploatacijskih polja za koja su istekla odobrenja za izvođenje rudarskih radova te upisati Republiku Hrvatsku kao ovlaštenika i nositelja tih polja u registar eksploatacijskih polja u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu. U slučajevima kada rudarski gospodarski subjekt ne provede sanaciju, to učiniti putem treće osobe na trošak rudarskog gospodarskog subjekta u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi provedba navedenih naloga i preporuka pridonijela poboljšanju postupanja pri donošenja planova, provođenju postupaka usklađenja s odredbama važećeg Zakona o rudarstvu, kontroli obračuna naknade za mineralne sirovine te provedbe odgovarajućeg nadzora i sanacije prostora, što bi pridonijelo i učinkovitijem gospodarenju mineralnih sirovina na području Županije.

OČITOVANJE UREDA DRŽAVNE UPRAVE

Ured Državne uprave je prihvatio preporuke Državnog ureda za reviziju. U očitovanju navodi da će naloge i preporuke u najkraćem roku izvršiti. Napominje da je planiranje godišnjih i srednjoročnih (trogodišnjih) planova davanja koncesija vrlo otežano jer Ured državne uprave nije u mogućnosti poduzimati radnje kojima bi se moglo utjecati na odluku rudarskog gospodarskog subjekta da pristupi radovima istraživanja, odnosno eksploatacije.